

POLTAVA UNIVERSITY OF
ECONOMICS AND TRADE

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Полтава
2022

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

3-41

Друкується відповідно до Наказу по університету № 173-Н від 05 вересня 2022 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **Н. С. Педченко**, д. е. н., професор, перший проректор ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. І. Манжура**, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ.

Відповідальні редактори:

О. В. Гасій, к. е. н., доцент, директор Навчально-наукового центру забезпечення якості вищої освіти ПУЕТ;

С. В. Гаркуша, д. т. н., професор, в. о. директора Навчально-наукового інституту міжнародної освіти ПУЕТ;

А. С. Ткаченко, к. т. н., доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ;

В. Л. Шимановська, директор Навчально-наукового інституту заочно-дистанційного навчання ПУЕТ;

Л. М. Діденко, в. о. директора Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

А. В. Артеменко, к. е. н., доцент, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин ПУЕТ;

Н. М. Бобух, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ;

В. Л. Іщенко, к. філол. н., доцент завідувач кафедри ділової іноземної мови ПУЕТ;

Т. В. Капліна, д. т. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Ю. С. Матвієнко, к. п. н., проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ;

А. І. Мілька, к. е. н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ;

І. М. Петренко, д. і. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ;

О. В. Яріш, к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. – Полтава : ПУЕТ, 3-41 2022. – 268 с.

ISBN 978-966-184-435-2

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Готельно-ресторанна справа; Економіка; Комп'ютерні науки; Міжнародні економічні відносини; Облік і оподаткування; Освітні педагогічні науки; Філологія; Фінанси, банківська справа та страхування.

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено.

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2022

ISBN 978-966-184-435-2

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ФІЛОЛОГІЯ

Освітня програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Алан Д. М., Іщенко В. Л.

Особливості перекладу англomовного художнього
тексту українською мовою (на матеріалі твору
Джона Грішема «Острів Каміно») 213

Добринь А. О., Іщенко В. Л.

Особливості перекладу кольорів на українську мову 217

Калінічева А. В., Іщенко В. Л.

Вплив перекладу на відображення
історії та характери персонажів на
матеріалі роману Лі Бардуга «Шістка Воронів»..... 221

Левашко Є. О., Іщенко В. Л.

Особливості американського гумору та специфіка його
перекладу (на прикладі комедійного серіалу
«Дві дівчини без копійчини»)..... 225

Лук'янова В. В., Сухачова Н. С.

Переклад української поезії англійською мовою:
від класиків до сучасності 230

Нос Ю. О., Опанасенко В. В.

Труднощі перекладу поетичних творів 237

Трибрат Б. В., Опанасенко В. В.

Особливості перекладу юридичної термінології
(на прикладі телесеріалу «Форс-мажори») 241

Шпигун А. О., Стеценко В. В.

Проблеми перекладу мультиплікаційних фільмів..... 243

2. Кушина Н. І. Поезія Тараса Шевченка в перекладах Віри Річ / Н. І. Кушина // Одеський лінгвістичний вісник : зб. наук. пр. / [голов. ред. Н. В. Петлюченко] ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». – Вип. 3. – Спец. вип., присвячений 200-річчю від дня народження Т. Г. Шевченка. – Одеса : Гельветика, 2014. – С. 146–156.
3. Words for War: New Poems from Ukraine [Електронний ресурс] // Academic Studes Press. – 2017. URL: <https://www.academicstudiespress.com/ukrainianstudies/wordsforwar>.
4. The Frontier: 28 Contemporary Ukrainian Poets [Електронний ресурс] // Glagoslav Publications. – 2017. URL: <https://glagoslav.com/shop/the-frontier-28-contemporary-ukrainian-poets/>.
5. New York Elegies: Ukrainian Poems on the City [Електронний ресурс] / Academic Studies Press. – 2019. URL: <https://www.academicstudiespress.com/ukrainianstudies/new-york-elegies>.
6. Approaches to translation (Language Teaching Methodology Senes). Peter Newmark. Oxford : Pergamon Press, 1981. P. 213.
7. Hariyanto S. Problems in Translating Poetry / Sugeng Hariyanto. // Politeknik Negeri Malang (State Polytechnic of Malang). – С. 9. [Електронний ресурс]. URL: [https://www.researchgate.net/publication/322735211_Problems_in_Translating_Poetry_\(March_2003\)](https://www.researchgate.net/publication/322735211_Problems_in_Translating_Poetry_(March_2003)).

УДК 811.161.2'25:82-1

ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ

Нос Ю. О., магістр спеціальності Філологія освітня програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Опанасенко В. В., доктор філософії, ст. викладач кафедри української, іноземних мов та перекладу

Анотація. У статті визначено поняття «поетичний переклад» та проаналізовано основні труднощі, які виникають при перекладі поетичних творів. Охарактеризовано основні види перекладу поетичних творів.

Ключові слова: переклад, поетичний твір, інтерпретація, генералізація, декомпресія, редукція.

Abstract. The article defines the concept of «poetic translation» and analyzes the main difficulties that arise when translating poetic works. The main types of translation of poetic works are characterized.

Keywords: translation, poetic work, interpretation, generalization, addition of words, reduction.

Постановка проблеми. Протягом багатьох століть переклад не лише нерозривно супроводжував людську цивілізацію, але й був її двигуном, забезпечуючи інформаційний обмін між індивідами та народами. Теоретики й практики перекладу сходяться на думці, що він лежить на перетині науки та мистецтва. З наукою переклад об'єднує вимога сформованого знання структури і системи двох мов, які долучені до процесу перекладу. А з мистецтвом переклад пов'язаний тим, що вимагає художнього таланту для реконструкції оригінального тексту у форму перекладного продукту, який буде сприйнятий та осмислений читачем, що не знайомий із оригінальним текстом. Окрім того, можливість прийняття перекладацьких рішень і подолання складнощів перекладу з використанням різних перекладацьких прийомів, безперечно, робить переклад досвідом. У безперервному інформаційному обміні беруть участь різні види інформації, серед яких значне місце належить естетичному, що зберігається в літературних, образотворчих, музичних та інших системах. Естетичною інформацією, що міститься в художній літературі, оперує художній переклад, представлений прозовим і поетичним різновидами.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблемі дослідження присвячено чимало праць як українських, так і зарубіжних науковців, зокрема Н. К. Гарбовського, В. Н. Комісарова та інших.

Формулювання мети. Метою статті є дослідження труднощів перекладу поетичних творів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поетичний переклад є однією з найскладніших форм художнього перекладу. Чимало культурних, мовних і власне поетичних закономірностей, що функціонують комплексно, зумовлюють своєрідність та невичерпність поетичного оригіналу.

Дослідники регулярно відзначають універсальність цих закономірностей, однією з яких є ізоморфізм, що передбачає відносини певної рівності параметрів форми й змісту поетичного

твору та реалізується на усіх мовних рівнях. Отже, поетичний переклад – це складно організований формально-сенсовий комплекс. У свою чергу, поетичний переклад можна розділити на переклад віршів і переклад пісень. Переклад американських поп-пісень сьогодні зустрічається дедалі частіше. Тому розглянемо труднощі, із якими доводиться зіштовхуватися, виконуючи віршований переклад.

1. Довжина лексичних одиниць. Американські слова є коротшими, ніж українські, що істотно скорочує текст оригіналу, стискає його. Отже, рядок американського пісенного тексту складається з більшої кількості знаків та лексичних одиниць, що необхідно враховувати у процесі перекладу. Вкрай важко перекладу українською мовою піддаються короткі рядки, що йдуть послідовно. Найпоширеніша фраза *I belong to you*, не дивлячись на її простий зміст, для перекладу з повним збереженням розміру є складною. Можливі варіанти (*Я належу тобі/Я твій(-я)*) містять більшу або меншу кількість складів і мають різну розстановку наголосів.

2. Паузи у мелодії. Однією з головних характеристик американського пісенного тексту можна назвати поділ відрізків тексту паузами, які зумовлені ритмом та мелодією твору. Два цих поділи не завжди збігаються, внаслідок чого може вийти тривалий розрив у смисловому ланцюзі (наприклад, розрив теми та реми), внаслідок чого сенс речення, закладений у рядок, загубиться. Особливо це притаманно американським пісням з повільним ритмом, що зумовлює наявність довгих пауз. Як правило, ритм та мелодія визначають будову тексту в оригінальних творах, тому описане вище розбиття зустрічається рідко, і паузи розподіляють логічно закінчені відрізки речення (наприклад, рядок закінчується ствердно (можна поставити крапку/кому), або є слово, зазвичай службове, яке сигналізує про думки у кінці рядка або на початку). Однак, при перекладі можуть скластися обставини, які перешкоджають укладанню сенсового відрізка в проміжки між ритмічними паузами (наприклад, складний ритм або стислість рядка).

3. Ефект, який досягається. Окрім максимально точної передачі змісту та абсолютної відповідності форми існують інші критерії, які можуть максимально зблизити оригінал і переклад або, навпаки, зовсім віддалити їх один від одного. Необхідно враховувати, що одне й те ж слово може по-різному оцінюватися в певному мовному середовищі. Переклад може точно передавати зміст, закладений в оригінальний текст американської поп-пісні, але мати інший естетичний вплив: явища, що описуються, можуть по-різному сприйматися в різних мовних культурах. До того ж, при правильному перекладі, що вкладається у мелодію твору, мовні засоби (наприклад, лексичні), використані в культурі мови перекладу, можуть виглядати звичайними й блідими, тобто «не гідними» поетичного тексту. Наприклад, багаторазові повтори, прийнятні в американській культурі, при перекладі українською мовою виглядають неприродньо. Неважко уявити, наскільки перевантаженим вийде точний переклад цього уривка: *Together, together, we'll be together, Together forever. I belong to you.* У такому випадку правомірними вважатимуться доповнення оригіналу чи свідомо заміна образів на близькі, але виразні, лексичними, граматичними і синтаксичними засобами вищого рівня.

На сьогодні виділяються декілька основних видів перекладу американського пісенного тексту:

1. Дослівний («інформативний») переклад, що характеризується відсутністю рими і недотриманням розміру в ньому. Основна мета – передати сенс твору. Незважаючи на відносну простоту, порівняно з власне пісенним перекладом, зайва дослівність перешкоджає розумінню та запам'ятовуванню сенсу твору.

2. Інтерпретація, яка полягає у дотриманні лише оригінальної мелодики, ритму, розміщення наголосів, розміру. Оригінальний текст при цьому не перекладається, а замість нього пишеться новий, який іноді лише віддалено нагадує оригінал.

3. Власне пісенний переклад, що з дотриманням мелодики музичного твору, максимально точно передає його зміст. Зважаючи на надзвичайну складність цієї роботи допустимі незнач-

ні відступи від вихідного тексту, доповнення, скорочення, генералізація тощо.

Висновки. Отже, основна мета будь-якого перекладача американської поп-пісні полягає у створенні перекладу, який максимально точно узгоджується з музичним рядом, не поступається оригіналу за стилем і багатством використаних мовних засобів, а також має подібний естетичний ефект. До основних труднощів перекладу відносимо довжину лексичних одиниць, паузи в мелодії та ефект, який досягається.

Список використаних джерел

1. Гарбовський Н. К. Теорія перекладу. Київ : Освіта, 2017. 544 с.
2. Комісаров В. Н. Загальна теорія перекладу. Київ : Черо, 2019. 136 с.

УДК 811.161.2'25:81'373.46

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ (НА ПРИКЛАДІ ТЕЛЕСЕРІАЛУ «ФОРС-МАЖОРИ»)

Трибрат Б. В., магістр спеціальності Філологія освітня програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Опанасенко В. В., доктор філософії, ст. викладач кафедри української, іноземних мов та перекладу

Анотація. У статті проаналізовано особливості перекладу юридичної термінології на прикладі телесеріалу «Форс-мажори». Розкрито специфіку перекладу юридичної лексики в текстах та аудіовізуальних творах мистецтва. Проведено порівняльний аналіз відтворення перекладу термінів-жаргонізмів і фахової корпоративної лексики українською мовою в досліджуваному телесеріалі.

Ключові слова: юридичні терміни, фаховий переклад, перекладацькі трансформації, твори аудіовізуального мистецтва, корпоративна лексика.

Summary. The article is devoted to the identification and analysis of the peculiarities of the translation technique of legal